

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЗНИК

Брой 24 • год. ХСIII • 20 декември 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ВЕСЕЛИ КОЛЕДНИ ПРАЗНИЦИ И УСПЕШНА НОВА ГОДИНА!

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ,
СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ
И СЪМИШЛЕНИЦИ,
ДРАГИ ВЕТЕРАНИ,

2013 г. за Съюза на тракийските дружества в България бе белязана от три значими събития – 100-годишнината от разорението на тракийските българи, 110-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание и 100-годишнината от Балканските войни.

Задно с нас и благодарение на нашите усилия през изтичащата година не само ние, а цяла България направи поклон пред един величав подвиг, пред непокорството към петвековния поробител, в защита на родолюбието, родовата чест и българската вяра. Направи поклон пред онези, които загинаха, за да защитят достойнството си и онзи силен български дух, който ги направлява гордо да носят името българин и да го бранят от посегателства и поругание.

Този подвиг, недокоснат от времето, ни кара да се питаме достойни ли сме пред паметта на жертвите. Отговорът е: Да, защото за нас, тракийци, винаги е имало едно верую и един идеал – вяроуност в името на вярата, честта, рода и родината. И ние го отстояваме всеки ден, на него учим децата си, а те ще го предадат на своите.

Помъдрели от уроците на историята, ние намерихме сили да погледнем в бъдещето, да се учим да живеем заедно, всички ние, гражданите на България, за които тя е наша Родина и наше Отечество.

Изпитанията ни закалиха и ни дадоха самочувствие да отстояваме себе си и своите интереси, да поставим открито и категорично своите справедливи искания, а те са: час по-скоро да се реши така дълго отлаганият въпрос за историческата справедливост и имуществените компенсаци на българите от Източна Тракия и Мала Азия. Кулминация на усилията ни е подписката, която ще

внесем в Европейския парламент и за която – убеден съм – ще получим подкрепата на всички български патриоти. Защото ние дакахме, че сме достойна част от гражданското общество, съмишленици, които имат силата и волята да отстояват възгледите си.

И през 2013 г. ние, тракийци, за пореден път показвахме силата на неразривната си връзка с тракийската кауза и дълбоката си съпричастност с нашата обща голяма цел – да издигаме все повече авторитета на тракийската организация и я утвърждаваме в обществото като застъпник и символ на българщината и патриотизма.

Убеден съм, че ни чака още много успешна ползотворна съвместна работа като колеги, съмишленици и партньори, която ще се реализира в бъдещи значими дълготрайни инициативи.

И тъй като ние сме хора, които винаги с чест са изпълнявали своята част от обществения договор, очакваме от българската държава не само протоколна солидарност с нашите искания, но и активно съпричастие и съдействие, защото само тогава тракийци ще бъдат убедени, че гласът им е чул, че са част от една по-

следователна държавна политика, която поставя на първо място българщината и патриотизма, паметта и онези принципи, завещани ни от жертвите, които почитаме и които никога няма да забравим.

Ние, тракийци, винаги сме били носители на автентичния патриотизъм по примера на нашите безсмъртни български национални герои. Това го доказват нашите събори, тържества и чествания, посветени на националните ни паметни дати, на значимите общобългарски събития в най-новата ни история.

Едновременно с това показателни за нас са нашето единство, нашата монолитност, упоритият ни дух, с който изпълняваме стратегическите цели на националното тракийско движение в името на тракийската кауза, на българщината, на просперитета на България.

Ние сме тези, които твърдо отстояват правото на тракийци да изискват от съседните ни страни реципрочно уважение към българската история, държава и народ и справедливо решаване на въпроса за историческата справедливост и имуществените права на българите от Източна Тракия и Мала Азия.

Ние сме тези, които в днешните бурни времена намираме своята мисия в отстояването на основните ценности на нацията – патриотизма и българщината. Смишълът на нашите усилия е просперитета и духовното развитие на българския народ, утвърждаването на неговото достойнство и перспектива като европейска нация. Нашият идеал е България с развита икономика, култура, наука и образование, в която на достоен живот се радват всички нейни граждани.

Желя ви да продължавате все така успешно да укрепват авторитета на тракийското движение и да дават пример как в сегашните нелеки условия можем да защитаваме националните интереси и просперитета на България.

Уверен съм, че и в бъдеще ще бъдем достойни за делото на предците си и ще продължим да изпълняваме с чест и отговорност своята мисия.

Приемете лично от мен и името на Централното ръководство на СТДБ пожелания за здраве и дълголетие, лично щастие и плодотворни делници!

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

Председателят на СТДБ
Красимир Премянов

**ЛЮБОВТА КЪМ
БЪЛГАРИЯ
НЕ Е ОСНОВАНИЕ
ЗА ОМРАЗА КЪМ
ДРУГИ НАРОДИ**

На стр. 3

ГОДИНАТА, която изпращаме, отбеляза три годишнини – 100 години от Балканските войни, 110 години от Илинденско-Преображенското въстание и 100 години от етническото прочистване на тракийските българи. Основен двигател на повечето юбилейни прояви – възпоминанията на Петрова нива, в Маджарово, Илиева нива, Аврен, Ивайловград, конференциите в Кърджали и София, фолклорните събори, бяха СТДБ и Тракийският

научен институт. Тяхна е и заслугата за преиздаването и широкото популяризиране на книгата „Разорението на тракийските българи“ на акад. Любомир Милетич, която е не само летопис на погрома, но и жесток обвинителен акт. Тази книга бе представена и на евродепутати в Брюксел. Стоян Райчевски събра в един том спомени и разкази на прокудените българи от Одринска и Беломорска Тракия, те са допълнение към знаменитата книга на акад. Милетич. От страниците на излезлите краеведски изследвания и селищни истории също кърви живата тракийска рана. Сред тях се отличава забележителната книга на Георги Петков за село Гугутка, Ивайловградско – „Кървата 1913 г.“, която писателят Иван Бунков нарече страховтен реквием за разорението на тракийските българи. При обсъждането на книгата в Историческия музей в Пловдив бе учредено национално движение „Памет за 1913“. Потомците имат право да узнаят истината за предците си в сполятиялото ги изстребване и прокуждане. Но те искат и цялото българско общество да научи за тази трагедията, в учебниците тези събития да заемат дължимото й място и научно осветляване. Затуй очакват отговора на държавата и църквата.

Жива тракийска рана

■ Тодор Коруев

научен институт. Тяхна е и заслугата за преиздаването и широкото популяризиране на книгата „Разорението на тракийските българи“ на акад. Любомир Милетич, която е не само летопис на погрома, но и жесток обвинителен акт. Тази книга бе представена и на евродепутати в Брюксел. Стоян Райчевски събра в един том спомени и разкази на прокудените българи от Одринска и Беломорска Тракия, те са допълнение към знаменитата книга на акад. Милетич. От страниците на излезлите краеведски изследвания и селищни истории също кърви живата тракийска рана. Сред тях се отличава забележителната книга на Георги Петков за село Гугутка, Ивайловградско – „Кървата 1913 г.“, която писателят Иван Бунков нарече страховтен реквием за разорението на тракийските българи. При обсъждането на книгата в Историческия музей в Пловдив бе учредено национално движение „Памет за 1913“. Потомците имат право да узнаят истината за предците си в сполятиялото ги изстребване и прокуждане. Но те искат и цялото българско общество да научи за тази трагедията, в учебниците тези събития да заемат дължимото й място и научно осветляване. Затуй очакват отговора на държавата и църквата.

Естествено бе в края на годината Народното събрание да приеме декларация, в която да оцени тези годиш-

тракийските бежанци от Източна Тракия, тъй като Лютов Местан обяви, че няма нерешени проблеми между двете страни. По-добре е да се вслушваме не в думите на външния министър и на депутатите, които подцениха словесната агресия на г-н Ердоган, а в реакцията на акад. Георги Марков, който заяви, че не можем да позволим на турския премиер да обявява османските векове за златни за балканските народи, защото това е гавра с паметта на толкова загинали българи. Същевременно 33 известни български историци и общественици поискаха парламентът да приеме декларация в памет на десетките хиляди българи, избити в кланетата през 1903 и 1913 г., така както прие декларацията от 10 ноември 1912 г. за т. нар. възродителния процес. Дано доживеем деня, в който народните избраници ще си съберат ума и ще приемат декларация за геноцида на тракийските българи, както и декларация за арменския геноцид. Защото раните са живи и е безумие да не ги виждат.

ДЕПУТАТИТЕ ОСТРО ОСЪДИХА ИЗЯВЛЕНИЕТО НА ЕРДОГАН

На 13 декември с остра декларация, прочетена от трибуната на Народното събрание от депутатът от „Коалиция за България“ Минчо Минчев, парламентарната му група осъди скандалното изказване на турския премиер Реджеп Ердоган. То бе направено на предизборен митинг в Кешан и според него „Тракия е едно-временно и Солун, и Комоти-ни, и Ксанти, тя е също Кърджали и Вардар, ако се върнем малко по-назад, тя е Скопие и Прищина, тя е Сараево. Тя е нашият представител в този географски регион“. Според турския премиер „Тракия е жив свидетел на нашата обща история в Европа. Тя представлява цялото ни минало в района.“

Това изказване е опасен прецедент, който вреди на добросъседството и не допринася за развитието на двустранните отношения между България и Турция, се казва в декларацията. Приемаме с дълбока тревога последните изявления на официални представители на Анкара, които обявяват за турска територия региона на Тракия, включвайки Кърджалий-ска и Разградска област. Това е езикът на други времена, който разравя жаравата на миналото и минира пътя към бъдещето, се казва в протестната декларация. (Декларацията публикуваме отделно). Изявлението на КБ бе посрещнато в залата с ръкопляскания. То бе подкрепено и от останалите парламентарни групи.

От ГЕРБ декларираха,

че не приемат в 21 век да се правят изказвания, кореспондиращи дори косвено със суверенитета и териториалната цялост на България. От „Атака“ поискаха българското правителство да се обърне към НАТО с искане Алиансът да декларира с документ териториалната цялост на България. Реджеп Тайп Ердоган и неговата партия реислямизират съседна Турция и в тази връзка се крие огромна опасност да бъде реислямизирана и турската диаспора в България, посочи Станислав Станилов – депутат от ПГ на „Атака“.

Лютви Местан от ДПС заяви, че недоразуменията трябва да се изчистят, за да се спре по-нататъшното пре-експониране на този проблем, който може да доведе до излишно напрежение.

И В Брюксел реагират

Пак по повод скандалното изказване на Ердоган

българският депутат от Групата на прогресивния алианс на социалисти и демократи в Европейския парламент и член на ВК на СТДБ Евгени Кирилов внесе предложение за нов параграф към проекта за резолюция относно тазгодишния доклад за напредъка на Турция към ЕС. Текстът на предложението гласи: Европейският парламент, вземайки под внимание някои непременими иредентистки изявления на министър-председателя Ердоган, призовава турските власти да се въздържат от провокативна реторика по отношение на региони в съседни страни, която би имала дестабилизиращ ефект върху добросъседските отношения със страни членки на ЕС, както и по отношение на някои страни от Западните Балкани.

Проекторезолюцията ще бъде разглеждана в Комисията по външни работи и гласува-

на в пленарна зала в началото на следващата година.

Европейският парламент всяка година приема резолюции относно докладите за напредъка на страните-кандидатки за членство в ЕС, в които дава оценка за процесите и тенденциите в съответната държава. Евгени Кирилов всяка година внася поправки по важните въпроси от двустранните отношения. По негова и на Маруся Любчева инициатива в предишните доклади бяха включени текстове за обезщетение на българските тракийски бежанци от Турция, както и за възстановяване на собствеността на имоти на българската патриаршия в Истанбул. Водени от опита на историята смятаме, че към интерпретации, свързани с миналото на нашия регион, следва да се подхожда особено внимателно, отчитайки неговите особености,

както и чувствителността, която те могат да предизвикат. Това се посочва в изявление на говорителя на МВнР също по повод изказване на министър-председателя на Турция Реджеп Тайп Ердоган.

МВнР, изхождайки от традиционно добрите отношения между България и Турция, и в светлината на предстоящото заседание на Смесената комисиция по нерешените въпроси, смята, че подобни изявления не допринасят за развитие на двустранния диалог, насочен към търсене на ефективни и прагматични решения.

България, като страна, основана преди повече от 1300 години, има значително и трайно историческо, културно и духовно присъствие, наследство и традиции в Юго-източна Европа, отбелязват дипломатично от МВнР.

И Гърция скочи

След скандалното изявление

на турския премиер Гърция също се вдигна на крака. Изявление на Ердоган бе оценено от нашите съседи като всичко друго, „но не и като приятелско отношение на съседна страна, с която Гърция се опитва да изгражда мостове и да преодолее проблемите“.

„Турският премиер се опитва да разшири турските завоевания и искания в целия балкански регион“, пише вестник „Та Неа“, а „Имерисия“ коментира: „Ердоган е невероятен – и Солун е Тракия“. За останалите медии в Гърция, основната новина е, че Ердоган е сложил и Скопие в Тракия. Изданието посочва, че Гърция и Турция вече започнали да изглаждат отношенията си и да установяват нова връзка, далеч от националистическите и иредентистки изявления от двете страни. Все пак подобни изявления създават нови бразди по пътя към решаването на проблемите. Ердоган създаде ново охлаждане на гръцко-турските отношения, което се смята за особено неприятно в момента, тъй като идва три дни след посещението на турския външен министър Ахмет Давутоглу в Атина, се казва в пресата.

„По този начин Ердоган продължава с провокациите за връщане на стария, но никога незабравен план за възкръсване на „Турската република Тракия“, в която освен територии от Гърция има територии и от Южна България и Централните Балкани“, пише „Та Неа“.

„Трябва винаги да се внимава при историческите изказвания, особено в регион като Балканите. Днес единственият критерий е зачитане на международното право и правилата, които се основават на добросъседските отношения, които от своя страна почиват на уважаване на териториалната цялост и суверенитета на държавите от региона. За Гърция, която би могла да направи много исторически изказвания, това е единна и неотчуждаема позиция“, заяви говорителят на гръцкото МВнР Константинос Кутрас.

Според „Та Неа“ не за първи път Ердоган предизвиква подобни реакции. През октомври негово изказване по време на посещение в Призрен предизвика остри реакции в Сърбия. Тогава той заяви, че „Косово е Турция и Турция е Косово“, посочвайки близките връзки между турската и косовската страна. След тези остри реакции срещу изявлението на Ердоган от Анкара отговориха официално, че „Не може да става дума за промяна на държавни граници“. Това поне заяви турският външен министър Ахмед Давутоглу пред българския си колега Кристиан Вигенин, съобщиха от МВнР.

Двамата външни министри са разговаряли в Ереван, където Вигенин пое ротационното председателство на Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество.

Декларация на ПГ на Коалиция за България

Съдоносните исторически годишнини, които отбелязахме през настоящата 2013 г. – 110 години от Илинденско-Преображенското въстание и 100 години от Балканските войни, оставили трайна следа в българското национално съзнание, са неразрушимият мост между минало, настояще и бъдеще.

Ние, народните представители от Коалиция за България, призоваваме нашите колеги, целия български народ да се поклонят пред непреходното значение на борбата на предците ни за единна нация и целокупна държава.

Неотделима от цитираните събития е 100-годишнината от разорението и прогонването на тракийските българи от Тракия и Мала Азия. Етническото прочистване и обезбългаря-

Премиерът 4 месеца председателят на СТДБ Красимир Преманов внесе до председателя на НС и до всички парламентарни групи проект за декларация по темата, но до сега единствено „Коалиция за България“ я огласи.

ване на Тракия е безпрецедентно в новата история на България и на Балканите. И би било престъпно да се забрави.

Балканските войни донесоха победи, но и страдания и жертви за всички балкански народи. Десетки хиляди хора бяха поругани, насилени, убити, а това ни задължава да се поклоним пред тяхната мъченическа памет. В тези войни българският войник показва чудеса от храброст, но и стотици хиляди българи преминаха пътя на страданията към своята Голгота. И ние помним и ще помним и славата,

и храбростта, и мъченическия хълм на светостта и страданията! Безсмъртен остава в сърцата ни заветът на нашите предци: „Деца на родния край, пазете земите, отблизо и далеч, отблизо и далеч!“ И незаглъхваща е мъдростта на българските тракийски войводи: „Не забравяй, но не отмищавай!“

За нас историята се е състояла. В нея живеят и паметта на хилядите страдалци, станали жертва на масовото насилие във времето, когато се утвърждаваха националните държави на Балканите в последните дни на Ос-

манската империя, и волята ни на миролюбив народ да живеем в дух на разбирателство и приятелство.

Затова приемаме с дълбока тревога последните изявления на официални представители на Анкара, които обявяват за турска територия региона на Тракия, включвайки Кърджалий-ска и Разградска области. Това е опасен прецедент, който вреди на добросъседството и не допринася за развитие на двустранните отношения между Република България и Република Турция. Това е езикът на други времена, който разравя жаравата на

миналото и минира пътя към бъдещето.

Нашата отговорност пред паметта на избитите, ни задължава да припомним на света за погрома и разорението на българите от Източна и Беломорска Тракия и тяхната бежанска съдба, за да надмогне реквиемът на тракийската трагедия оловното ехо на новите имперски мечтания.

Да сведем глави пред паметта на жертвите и героите!

Да продължим да се борим за справедливо овъзмездяване на наследниците на тракийските българи за ограбените им имоти по време на насилственото им прокуждане!

Да работим за Балкани, в които побеждават принципите на свободата, добросъседството и духа на обединена Европа.

Красимир Премянов председател на СТДБ

– Г-н Премянов, обикновено в края на годината всеки прави равностетка на това, което е свършил. Каква беше тази година за Вас като председател на една от най-големите неправителствени организации в България?

– Поста председател на Съюза на тракийските дружества в България приемам като изключително висока чест, но и като задължаваща отговорност, предопределена както от моя тракийски произход и съпричастността ми към тракийската кауза, така и от очакванията, които тракийци имат към своето ръководство. Най-краткият отговор на поставения въпрос би могъл да се формулира така: годината беше трудна в много отношения. Трудна от гледна точка на задачите, които имаше да решава Съюза и изключително трудна във финансов план. Важното е, че и аз, заедно с цялото Централно ръководство, и екипа с който работя, осъзнаваме трудностите и търсим начин за тяхното преодоляване.

– Каква част от задачите, които СТДБ си постави, бяха изпълнени и каква не?

– Ако изхождаме от съдържанието на утвърдената от Върховния комитет план програма за 2013 г., тя е изпълнена изцяло. Новото, което трябва да се отбележи е промяната на отношението на държавните институции към героичните събития от историята и проблемите на тракийци. Освен видимото присъствие на държавните ръководители като вицепрезидентът на България Маргарита Попова, министърът на отбраната Ангел Найденов, председателят на Народното събрание – Михаил Миков, министърът на външните работи Кристиян Вигенин и др., на честванията на бележити дати, държавата се ангажира и с подкрепа на самите тържества. Новото правителство рестартира преговорите между България и Турция чрез съответните механизми на работните групи и смесената комисия, където ще се обсъжда и най-важният за тракийците проблем – обезщетенията на тракийските бежанци от Източна и Западна Тракия. През изтичащата година СТДБ продължи да се утвърждава и като организация изразител на важни обществени проблеми. Сред тях може да открийм позицията на Съюза към така нар. „помашки въпрос“ Припомням, че още през 2012 г. ВК на СТДБ изрази позиция по този въпрос.

– В чисто организационно отношение има ли проблеми, нови дружества присъединиха ли се към СТДБ?

– Проблеми винаги има и ще има. Що се касае до нови тракийски дружества, за нас това е важен процес. Бяха създадени нови организации в Айтос, Нова Загора и в други по-малки населени места. По-важната задача според мен, е да се укрепят действащите структури на СТДБ, дружествата да разширяват своята членска маса и да оптимизират дейността си. Така постепенно ще засилват влиянието на организацията и мястото ѝ в дневния ред на страната, за да не останат тракийци обрнати единствено към историческото минало.

На по-добро ниво се разви през тази година индивидуалното членство в СТДБ, чрез което успяхме да привлечем за членове на Съюза на тракийските дружества в уважавани учени, изследователи, лекари и общественици, сред които се открояват имената на академик Стефан Воденичаров – председател на Българската академия на науките, проф. д.ик.н. Стати Статев – ректор на УНСС, генерал – майор проф. Стоян Тонев, д.м.н., академик д.и.н. Георги Марков, професор д.ю.н. Васил Мръчков и др.

– Какво бе постигнато във връзка с обезщетенията на тракийци, какви срещи и разговори имате през тази година? След срещите в Брюксел имате ли надежда, че с този проблем сте успели да заинтересувате и европейски депутати?

– Подобни въпроси не могат да се разглеждат като отделни актове и свършени факти, защото това е продължителен процес. Новото е това, че по време на посещението на делегация на СТДБ в Брюксел, успяхме чрез срещите, които имаме с представители на ръководството на Европарламента и европейската комисия да припомним, че съществува такъв проблем, за който е удобно да не си спомнят много държави и народи. На практика припомнихме, че нерешаването на този въпрос е реална пречка за приемането на Турция в Европейския съюз.

Наблюдавайки обществените процеси, не съм изненадан от тенденцията за формиране на националистически партии, които полагат максимални усилия да привлекат гласове на тракийци. СТДБ е патриотична организация, водена от девиза: „Не забравяй, но не отмъщавай“ и никога

не се е опитвала да превърне любовта към България в основание за омраза към други народи. В съвременните условия тя е проевропейска организация, която отстоява българщината, защитава българската държава и предлага мир и добросъседство на своите съседи. В същото време не би се поколебала да реагира остро срещу всякакви посегателства към териториалната цялост на България, както го направи вече нееднократно в свои позиции.

Изненада ме негативната кампания, изпълнена с омраза и неверни твърдения, насочени срещу Съюза на тракийските дружества в България, който беше обвинен, че ще „присъединява българската област Тракия към Турция“, „ще разпокъсва България“ и

Любовта към България не е основание за омраза към други народи

т.н. Във връзка с опитите на определени среди да експлоатират патриотичните чувства на българите по непочтен начин, за сметка на тракийци, ръководствата на СТДБ и на Тракийския научен институт излязоха с официална позиция, която е публикувана във в. „Тракия“. БНТ и БНР излъчиха официална информация по повод на посещението на делегацията на СТДБ в Брюксел.

За кой ли път ще посочим факти, известни на всеки средноинтелигентен човек, претендиращ, че е гражданин на ЕС. Според официалното определение евро-регион е европейска форма за трансгранично сътрудничество, базирана на основата на тясно сътрудничество между две или три териториални области, разположени в гранични райони на съседни държави в ЕС. Тези обединения се създават във връзка с конкретни проекти, по които всички участници използват общи средства. В момента в Европа действат над 200 евро-региона, създадени през

последните 60 години. България участва в 6 от тях.

Проектът е обсъден на конференция с международно участие под патронажа на президента на Република България в Стара Загора през януари 2006 г. и е приет като стратегия на СТДБ на XXII конгрес на Съюза, проведен в Бургас на 20 май 2006 г. На това основание всички членове на СТДБ, активисти и председатели трябва да се основават на тези решения и да ги спазват. Буди недоумение, че някои тракийски дейци не познават програмните и уставните документи на организацията.

Припомням всеизвестни факти, познати до болка на тракийци, които са били пробудени от родните си места, защото ние най-добре знаем цената на всяка педя българска земя и няма да допуснем спекулации и нечистоплътна пропаганда за наша сметка.

– Какви са основните задачи, които би трябвало да си постави СТДБ за новата 2014 г.?

– Възстановената през

1990 г. тракийска организация създаде своя съвременна традиция с провеждането на масови прояви на исторически места и дати. Там по неповторим начин насочваме погледите на съвременното поколение към героичната история на тракийци. Като радатели на тракийската кауза, която е неотделима част от българската, ние ще останем верни на своята традиция и през настоящата година, участвайки в ключови и символни за тракийската организация събития, свързани с годишнини от Илинденско-Преображенското въстание, от Балканските войни, Национален тракийски младежки събор на „Илиева нива“, Национален тракийски събор „Богородична стъпка“, Национален тракийски женски събор в с. Аврен, Традиционният тракийски събор в Одрин, Националният тракийски гергьовски събор в Поморие, Националният фестивал – Фолклорен венец „Божура, национален тракийски събор в Кърджали, Националният тракийски съ-

бор в с. Славеино и др.

Всички празненства, събори, чествания, митинги, национални конференции, кръгли маси и др., събират стотици хиляди хора, свързани с тракийската кауза, дават възможност за среща на тракийци, за поддържането им като общност, за укрепване на колективната памет.

През 2014 г. предстои отбелязването на 170 години от рождението на Капитан Петко войвода, 100 години от прогонването на малоазийските българи, 80 години от създаването на Тракийския научен институт и др. Имаме и други планове, но трябва да сме реалисти и да се съобразяваме с възможностите на организацията.

Използвам повода да благодаря на колегите за съпричастността и всеотдайната работа за тракийската организация. На всички тракийци пожелавам Весели Коледни и Новогодишни празници! Надявам се 2014 година да бъде по-успешна и по-спокойна за всички хора и ползотворна за тракийската кауза.

Свят пример за гражданска храброст, добродетели и доблест

СТЕФКА КОСТОВА

„Ще бъде блажен, ако с моята саможертва възкръсне България за нов свободен живот!“

Това са думите на първия и многозаслужил български екзарх Антим Първи, забележителен политик и общественик, останал в историята най-вече като борец за независима Българска православна църква, за Свободна България и първостроител на Княжество България.

На 23 ноември, събота, в рани зори от Бургас потегли за град Одрин – Турция, група от 50 активисти от Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ заедно с гости от Тракийско дружество „Капитан Петко Войвода“ – град Карнобат и с приятели от Тракийско дружество „Тракия“ от град Айтос. Това поклонническо пътуване се реализира благодарение на инициативата и щедрото спонсорство на доц. д-р Маруся Любчева – евродепутат и почетен председател на Тракийското дружество в Бургас, по идея на Георги Иванчев – председател на Гражданския комитет за възвръщане на Видин и Виденския край, и група учители и членове на училищното настоятелство на Природоматематическата гимназия във Видин, носеща името да великия българин – Екзарх Антим I.

Седмица преди да започнат националните чествания във връзка със 125-та годишнина от кончината на екзарх Антим Първи във Видин групата ни посети църквата „Св. Св. Константин и Елена“ в Одрин, за

да запалим свещ, да положим венец и цветя, да сведем глави и отдадем синовната си почит към патрона на нашето дружество. Надписът на малка, скромна табелка ускори сърдения ни ритъм. Тя информира посетителите, че през 2010 година СТДБ и Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ – Бургас, с подкрепата на българи – патриоти и активното съдействие на г-н Вълчо Марков – генерален консул на Република България в град Одрин, въздигат паметник на Екзарх Антим I.

По време на пътуването Севдалина Полименова – заместник председател на дружеството, запозна тракийци с най-важните събития от житейския път на Екзарх Антим I, който е роден в Лозенград със светското име Атанас Михайлов Чалъков. Той учи в Цариград и Света гора. Приема монашески сан в манастира Хилендар. Продължава образованието си на остров Халки и в Одеса. През 1856 г. завършва богословие в Московската духовна академия, след което става ректор на семинарията в Халки. Антим I се отличава с висока образованост, ерудираност и с рядък талант да постига целите си убедително с неоспорими аргументи.

След основаване на Българската екзархия на 16 февруари 1872 г. митрополит Антим е избран от Църковно-народния събор за български екзарх. Активният и просветен екзарх играе съществена роля за изграждане на Екзархията и за културно-просветното издигане на българския народ. Високата порта на Тур-

ция потвърждава избора му и така той става първият и единственият законен представител на българския народ пред османските власти и посланиците на Великите сили. Екзарх Антим I подпомага морално и материално движението за освобождаване на България. Той енергично отстоява правата на народа и не се поколебава да протестира против Баташките кланета, като пише до руския император. Трогнат от тежкото положение на българския народ и горещата молба на Екзарх Антим I Александър II се просълзява и решава да се застъпи за България. Императорът написва върху писмото на екзарха: „Да се освободи България!“. Пак по инициатива на Екзарх Антим I са събрани доказателства за турските жестокости в Перущица и Батак. Обобщава ги в доклад, който изпраща до посланиците на Великите сили в Цариград. Същевременно уведомява и правителствата им за турските жестокости, като на свои разходи изпраща Марко Балабанов и Драган Цанков в Западна Европа, а сам оглавява делегация до турското правителство в защита на българския народ. За тази му дейност Високата порта сваля екзарх Антим от екзархийския пост и го заточва в Мала Азия. След края на Руско-турската война през 1878 г. екзарх Антим I е освободен в резултат на обща амнистия. Той отново заема екзархийския си пост и взема дейно участие в изграждането на новата българска държава и заминава за своята епархия във Видин.

Ние – членовете на Тра-

кийско дружество „Екзарх Антим I“ – Бургас, сме изключително признателни на първия многозаслужил български екзарх, виден родолюбец, останал в историята не само като борец за независимостта на Българската църква, а и като първият достоен между най-достойните мъже на България. Заради своята държавническа мъдрост той е избран преди 135 години през 1879 г. да председателства първото Учредителното народно събрание, което избира подкрепяния и от него проект за конституция. Първостроителите приемат Търновската конституция, която възвръща освободена България за нов европейски политически, културен и икономически живот. Антим ръководи и първото заседание на Велико народно събрание в град Велико Търново. Екзарх Антим I, митрополит Видински, е държавният мъж, който поставя основния камък за издигането на храм-паметника костница на връх Шипка в памет на героите, паднали за свободата на България. По единодушното решение на Народното събрание оглавява делегация до Русия, която благодарни на руския народ и на Царя-Освободител Александър II за Освобождението на България. В словото си пред паметника Полименова – ръководител на групата, отбелязва, че 125-та годишнина от блажената кончина на първия Български екзарх Антим I отново ни изправя пред сияйния образ на великия роден Първоисерарх, голям родолюбец, мъченик за вяра и род, за свободно Отечество и братство с

православна славянска Русия. Извървяният от българския народ път от тогава до днес потвърждава неговата отдаденост на делото. Той е личност, чийто възрожденски дух е неподвластен на времето и ние, както и бъдещите поколения

постоянно ще се връщаме към него, за да черпим духовна сила, за да вървим напред!

На 1 декември 1888 г. в град Видин сърцето на Екзарх Антим I спира да бие за България, за българския народ и православната вяра.

ВИДНИ ДЕЙЦИ НА ТРАКИЙСКОТО ДВИЖЕНИЕ

Руси Славов Георгиев

ПРОФ. Д-Р ИВАН ФИЛЧЕВ

Роден е в град Нова Загора на 11 май 1884 г. в многодетно семейство. Изпитва всички несподи на сиромашкия живот и от малък е принуден да работи за прехраната си. Възпитан в свободолюбив дух от своя учител, Руси твърде млад напуска родния си край и търси връзка с борците за народна свобода. В Бургаско се среща с Михаил Герджиков и е приет в четата, която се готви да премине в Турско във връзка с конгреса на Петрова нива. По-късно участва в нападенията на турската казарма и освобождението на гр. Василко – Царево.

През пролетта на 1904 г. Руси формира малка чета и навлиза в Малкотърновско с агитационна цел. На следващата година четата на Р. Славов действа в района на реките Марица и Арда, в Кърджалийско и Ортакайско.

По време на Балканската война, вече начело на отряд се бори в района на Софлу и го освобождава от турците. Руси Славов с отряда си помага на българските войски в района на Фере и при пленяването на Явер паша, а след това участва при обсадата на Одрин.

След реокупацията на Източна Тракия от турците Р. Славов сформира нова чета и заедно с войводата Димитър Маджаров осигурява охраната на принуденото да напусне Тракия българско население от Дедеагач, през Фере и Армаганската долина. В началото на многохилядната колона е четата на Руси Славов, а Димитър Маджаров с неговата чета е ариегардна охрана. След нечовешки мъки и стотици жертви колоната успява да се прехвърли успешно на българска територия.

След войните Руси Славов не прекъсва връзките си с Беломорска Тракия. Избран е в Областния е училищен съвет в Гюмюрджина и отговаря за училищното и църковното дело в Софлу. Включва се в дейността на ВТРО, участва в българо-турския конгрес на височините при Химитли, Гюмюрджинско.

През мирния период е делегат на Десетия извънреден конгрес на тракийската организация през 1926 г. в София. От 1929 г. става член на КСТ.

Умира на 2 декември 1937 г. в Пловдив. В негова чест са издигнати паметници в Маджарово и Нова Загора.

В ПЕРНИК ОТБЕЛЯЗАХА 169-ТА ГОДИШНИНА НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

НЕДКА ГОСПОДИНОВА

На 30 ноември – последната събота на месеца, точно по обед ресторантът в Двореца на културата бе изпълнен с тракийци от Перник и областта. За 24 път бяхме отново заедно на традиционната среща. За четвърта година на нея честваме годишнината от рождението на нашия патрон Капитан Петко войвода. В негова памет бе уреден специален кът, пред който посрещаме участниците в честването.

Скъпи гости на тържеството бяха Любомир Лазаров – председател на ОСОСВЗ, секретарят на ОСОСВЗ г-н Кирил Скримчев, Борис Николов – председател на СВИКБ и секретаря на СВИКБ – Даниела Тронкова. Поздравително слово към участниците произнесе председателят на дружеството Петър Янков, след което постави най-важните задачи до края на 2013 година и прочете полученото поздравително писмо от председателя на СТДБ Красимир Премянов. В него Премянов изразява своята увереност, че „отдали своя достоен принос към каузата на тракийското движение, ще продължаваме все така успешно да предаваме родолюбивите си ценности на младите тракийци, за да се съхрани паметта и родовите корени.“

Поздравителен адрес до ръководството

и участниците в тържеството от името на координационния съвет на военно-родолюбивите организации в Перник прочете Даниела Тронкова – секретар на съвета. Те ни пожелаха „здраве и упоритост в защита на българщината“ и декларират, че „като родолюбиви организации те се смятат за част от нас и с гордост стоят на позицията в защита на род и Родината.“

След благодарностите за поздравленията и пожеланията Петър Янков предостави думата за слово, посветено на 169 години от рождението на Капитан Петко Войвода на секретарката на дружеството Недка Господинова. То бе прекъсвано многократно и изпратено с бурни аплодисменти.

След официалната част започна обяда, започнаха спомените за родните места и най-вече за традициите, свързани с многото зимни празници от Андреевден до Бабинден.

През цялото време часове наред ресторантът бе огласен от любимите тракийски песни и мелодии.

След танците и хората участниците бяха поздравени от Иван Пенев с китка народни песни за Капитан Петко войвода.

На тръгване тракийците благодариха на ръководството за чудесния празник и взаимно си пожелавахме здраве и весели коледни и новогодишни празници.

В с. Извор честваха Капитана

Тракийско дружество „Димитър Халачев“ с. Извор общ. Бургас организира тържество по случай 169 г. от рождението на Капитан Петко войвода. След като председателя на дружеството запозна присъстващите с героичния живот на Капитана, посветил живота си на България, певческата група „Иглика“ под ръководството на Донка Грудева, изпя много песни за него. Те бяха подети от присъстващите. Станка Маноилова рецитира стихове за колоса на нашата освободителна борба. Накрая тържеството завърши с химна на Тракия.

Капитан Петко войвода в народните песни

СТ.Н.С. Д-Р НАТАЛИЯ РАШКОВА

Съвременните информационни технологии пренасят до днешния човек наследено фолклорно знание, преминало дългия път от традиционното звучене до модерния, творчески подход към музиката от миналото. Изминатият път се простира от личното свидетелство на Димитър Дунков от с. Бадома, Дедеагачко, до модерната интерпретация в стила на етномузиката на Лот Лориен и Теодосий Спасов. Димитър Дунков, 13 годишен по време на Освобождението, си спомня как след руските войски през 1878 г. в селото му идва и Капитан Петко войвода с четниците си: „Те бяха облечени във фустанели. На хорището, което беше до селската черква, играха и Петковите хора. Петко войвода водеше хорото. Аз свирех на кавал песента

за залавянето на Тома бей от Марония, а съселяните ми я пееха“. Между простичкото изпълнение на селското кавалджийче Д. Дунков и виртуозните етноимпровизации на „първия кавал на планетата“ Теодосий Спасов, съпровождащи песенните текстове за Петко войвода, са изминали повече от 130 години. Песните от селското хорище са стъпили на сцена, фиксирани са в песенни сборници, звукозаписи и клипове.

Нека да проследим накратко начините на тяхното възникване и разпространение, сюжетите и отношението им към историческите събития, изразните средства на неизвестните фолклорни творци.

От къде идват песните за Капитан Петко войвода, кои са техните създатели? Фолклорните архиви, сборниците с фолклорни материали, записани по различно

време, съдържат десетки образци, в които се споменават името и делата на бележитата историческа личност. Изпълнителите на песните произхождат предимно от селища на Беломорска Тракия, Дедеагачко, Гюмюрджинско, и от Родопите. Това са и териториите, в които е действал хайдутинът революционер с дружината си. Локализацията на сюжетите подсказва, че те очевидно са създадени в районите на действие на Капитан Петко войвода и това е естествен процес за създаването на песни по определен повод, с познати герои и събития.

Реалностите в историческата съдба на тази част от българското население се фиксират задълго в текстовете на една локална фолклорна култура. Специфичен за Беломорска Тракия е начинът за създаване на нови песни по конкретен

случай. Творец и носител на фолклорната традиция е моминската певческа група, която по силата на своя социален статус и на социалната норма е призвана „да извади песен“ и така да представи пред селищната общност значими събития от живота. В някои села на Гюмюрджинско в съчиняването на песни участват момци и мъже. Местата, на които се изпява песента, са селското хоро и седянката. Хорището е място за социално общуване, където всички ще чуят новата песен, ще я запомнят и от тук ще тръгне нейното разпространение. Новосъчинените текстове се изграждат по традиционния модел, с мотиви и езикови стереотипи, характерни за фолклорния песенен репертоар на селото. Песенните мелодии се „нагласят“ върху образци на местния музикален фонд, в характерния музикален диалект със специфич-

ни интонации. За това и по мелодията, както и по езиковия диалект, можем да разпознаем регионалния произход на съответната песен.

Песните за Капитан Петко войвода очевидно следват същия път за възникване и разпространение. Има свидетелства за изпълнението им на хорото – и в спомените, и в музикалната им характеристика – хороводни мелодии в различни тактови размери, най-често две четвърти. Съществува и по-различна музикална реализация – бавни, безмензурни мелодии, носещи особеностите на седенкарската и трапезната песен от съответния район. Това означава, че интересните сюжети за свързаните с Капитан Петко събития са навлезли в различни селищни функционални песенни цикли.

Продължава на 6-а стр.

РАО „Тракия“ разширява регионалното си значение и международния авторитет

ското ТД. Бяха приети 2 нови общини, подали документи за членство в Асоциацията – Асеновград и Поморие.

Официални гости на срещата бяха Н.пр. д-р Хасан Бармауи – почетен консул на Йордания в България, областният управител на Стара Загора – Живка Аладжова, на Сливен – Корнелий Желязков и зам.- областният управител на Бургас – Юсеин Мехмед. Те се включиха в дискусиите по проблемите на местните власти и заявиха готовност за сътрудничество и подкрепа при подобряване на диалога с централната власт.

Д-р Бармауи представи резултати от посещение на формираната от РАО „Тракия“ делегация през месец ноември в Йордания. Той акцентира върху проведените работни срещи в Министерството на индустрията, търговията и снабдяването, в Министерството на земеделието и Йорданската индустриална камара и изрази надеждата си в бъдеще повече

представители на бизнеса от общините, членуващи в РАО „Тракия“ да установят контакти с йорданските предприемачи и по този начин да бъде стимулирано местното икономическо развитие. Очаква и повече общини от двете държави да бъдат побратимени и да си сътрудничат, като добри практики в тази област вече имат Сливен, Първомай и Тунджа.

Обсъдена бе публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ и възможностите, които предоставя за финансиране на проекти на конкурсен принцип на общини и министерства, които ще доведат до растеж и разкриване на нови работни места. Представителите на местните власти считат, че инициативата е от изключително значение, но чакат да бъде официално приета методиката за оценка на проектните предложения.

Следващите работни срещи на кметовете ще се проведат през февруари и март 2014 г. в новопретите общини.

Разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“ се проведе на 13 декември 2013 г. в Стара Загора. Представител на ЦР на СТДБ бе Петра Мечева – председател на старозагор-

Капитан Петко войвода...

Продължение от 5-а стр.

Докато песните за хоро имат за цел да поставят акцент върху значимостта на възпяваната личност за селската общност чрез публичното изпълнение на селския мегдан, присъствието им в седенкарския и трапезния цикъл показва тяхната стойност и като песни за слушане, за музикално разказване на исторически събития и утвърждаването им в колективната памет.

Песенните текстове за Капитан Петко войвода са израз на фолклорното превъпласение на историята. В начина на тяхното сюжетно изграждане откриваме органична приемственост с по-стари пластове на фолклорната история – юнашкия епос и хайдушките песни. Песента се оказва продуктивна фолклорна форма за съхранение на знание и памет за събития от историята. Същевременно обаче след Възраждането тя се разгръща във вече променени условия на функциониране на класическата фолклорна култура в системата на националната култура. Така както Капитан Петко войвода е наречен от Н.Хайтов „последния рицар на хайдушкия 19 век“, така и песните за него са последен отглас от хайдушкия тематичен цикъл, на границата с новосъздадения комитски и революционен фолклор. Като се вгледаме в текстовете разпознаваме сходно отношение към реални исторически събития – не изчерпателна хроника, а осмисляне чрез специфични художествени изразни средства. Историчността във фолклорното знание не е хронологичен ред от събития, а е по-скоро оценъчно отношение към случилото се, което не цели достоверност. Затова в песенните текстове няма да намерим точно възпроизвеждане на познати от историята факти от живота и делото на Петко войвода. Всъщност много от сюжетите се наслагват върху познати от по-стари песни стереотипни схеми. Изследваните песни са създадени върху няколко сюжетни ядра с многобройни локални варианти. Сходните по сюжет образци, записани от различни места и изпълнители, представляват верига, произлязла от общ новосъчинен, вече неподлежащ на

възстановяване първоизточник.

В каталога на сюжетите, публикувани в най-изчерпателния до сега тематичен сборник и изследване на българския хайдушки и революционен песенен фолклор съществуват 10 обобщени сюжетни линии за Капитан Петко войвода с по няколко варианта в разгръщането им. Източници за обобщение са сборниците на Васил Стоин – „Народни песни от Източна и Западна Тракия“ и „Родопски песни“, на Анастас и Никола Примовски „Родопски народни песни“, от академичните архиви на Института по музикознание, Етнографския институт с музей и Института за фолклор при БАН. Към тях се добавят песните от Беломорска Тракия, записани и публикувани по-късно от Мара Михайлова, както и сборникът с песни за Петко войвода, съставен от Михаил Букурещлиев. Най-популярни и многобройни са следните варианти: Майката на Капитан Петко моли сина си да се откаже от хайдутството, а той ѝ казва, че очаква да се върне пратеникът му от Стамбул. Пратеникът съобщава, че ще мине Керима кадъна с голямо имане, което ще вземат и ще раздадат на бедните; Капитан Петко войвода и дружината му отиват в дома на маронския чорбаджия Томо, искат парите му, изгарят разписките за заеми, а Томо извеждат в гората и го наказват за лошите му дела; Сеймени не намират в селото Петко войвода, залавят майка му и я хвърлят в тъмница. Ядосан, Петко заръчва гюмюрджинските бейове и чорбаджии да пуснат майка му.

Песенните текстове са фрагментарни, нямат за цел подробно да опишат определени обстоятелства. Тяхното предназначение е да маркират събитие, което слушателите, неговите съвременници добре познават. Песента е схематизирано напомняне за събитието, а не негово описание. Затова за изследователите възниква необходимост да съпоставят историческите сведения, за да могат да разширят фолклорното знание, и това е направено в бележки и коментари за всяка песен.

Тракийските бежанци, преживели превратностите на историята в личните си съдби, пренасят това родово и селищно знание в новите места на обитаване. Връщат се в

миналото на рода си чрез различни форми на културно наследяване. Сред тях е песенният репертоар, предаден на поколенията като наследена ценност от отминал живот.

Песните за Капитан Петко не остават само спомен за отдавна отминало време и неговите герои. Новите поколения музиканти му дават нов живот, поднасят тези песни на публиката, като осъвременяват звученето на старите мелодии, за да бъдат възприети с интерес от съвременните слушатели. Една от любимите стари песни – „Петко льо, капитанине“ може да се чуе вече и в най-различни аранжирани и музикални стилове – солови изпълнения, близки до фолклорния първообраз; хорови фолклорни обработки за групи за народно пение; инструментални аранжирани на т.нар. сватбарски оркестри; специфичния певчески стил на Слави Трифонов с Ку-ку бенда; характерната звучност на варненската група Лот Лорен с кавалджийските етно-джаз импровизации на Теодосий Спасов и т.н. Всяка интерпретация носи вариации в светуосещането на модерния човек и пробужда специфичен емоционален отклик. Клипове и звукозаписи на най-популярните песни за Капитан Петко

войвода са част от безкрайното аудиовизуално съдържание на сайтовете за споделяне Ютуб и Вибокс7. Прослушването им предизвиква коментари не само за стила и качеството на музикалните изпълнения, но и за личността на героя от българската история. За младите българи днес интернет е основен източник на познание за всички области на живота заради неизчерпаемите информационни ресурси, лекотата на визуалното възприемане и т.н. Присъствието на Капитан Петко войвода в света на информационните технологии за тях е знак за значимост и стойност. Като споделят клипове, откъси от филми и музика, свързани с името и делото на тракийския герой, потребителите на мрежата го правят част от своя свят без граници. Затова не е странно, че в една от най-големите социални интернет-платформи Фейсбук е създадена страница за Капитан Петко войвода с информация за личността му, снимки, видеоклипове. Последните два месеца списъкът на неговите почитатели нарасна три пъти и продължава да се увеличава с всеки изминал ден.

Публикуваме статията със съкращения

Песните за Капитан Петко са все така живи

На 4 декември учени, сред които и членове на ТНИ, и представители на различни институции отбелязаха на конференция в Българската академия на науките 150-годишнината от рождението на видния учен, езиковед, историк и фолклорист Любомир Милетич. Сред гостите бе и председателят на СТДБ Кр. Премянов.

Церемонията бе открита от председателя на БАН Стефан Воденичаров. На тържеството бе вицепрезидентът Маргарита Попова, която е възпитаник на Факултета по славянски филологии към Софийския университет и се смята за „ученик на Любомир Милетич“.

Любомир Милетич обикаля българските земи, за да запечата тежкото злодеяние от междусъюзническите войни, принудило много българи да напуснат бащин дом и много от тях да намерят смъртта си, каза Попова и добави, че това е човек на истината, борещ се за човешко достойнство и човек на отговорността.

Милетич е един от най-видните български учени и интелектуалци от края на 19-и и първата половина на 20-и век. Следва славянска филология в Загреб и Прага,

Учени отбелязаха годишнината на академик Любомир Милетич

дипломира се като доктор по философия и славянска филология в Загребския университет. Има голям на-

учен принос в сферата на езикознанието – особено в диалектологията, както и в етнографията и историята.

През годините си в Софийския университет е декан на филологическия факултет и два пъти ректор.

Деня на християнското семейство празнуваха в Бургас

СТЕФКА КОСТОВА

На свое заседание Управителният съвет на бургаското дружество взе решение тракийци тържествено да отбележат Деня на християнското семейство – символ на въвеждането на младия човек в храма, в лоното на църквата и вярата, която ни е съхранила като народ през вековете на робство.

Според Светото писание на този ден тригодишната Мария е заведена от родителите си в Йерусалимския храм и е отдадена в служение на Бога. Въведение Богородично е един от дванайсетте християнски празници, посветени на православната християнска младеж и семейство.

Самото тържество бе открито с кратка беседа от Пенка Попова – член на Управителния съвет, отговаряща за работата с жените – тракийки, а приветствено слово към присъстващите поднесе

Севдалина Полименова – заместник председател на ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас. Тържеството бе уважено от председателя на дружеството Димо Карабелов. С голям интерес и истинска радост бе посрещната тематичната програма на децата от Общински детски комплекс – Бургас, която започна с изпълнението на вокална група „Медени звънчета“ с ръководител Илонка Чакърва. Стиховете, изпълнени с много чувство от групата на Театралната школа с

ръководител Атанасия Петрова, силно докоснаха сърцата и просълзиха присъстващите жени. Бурни аплодисменти предизвикаха изпълнението на седемгодишната Магдалена Манолова и осемгодишния Кристиан Живков от ДФФ „Шарени гайтани“ с музикален ръководител г-жа Пепа Запрянова.

С песни и закачки се повиши още повече градусът на настроението благодарение на хумористичната програма на тракийки от клуб „Златна есен“ от комплекс „Меден рудник“. С подходящи басни на Лафонтен в програмата се включи и нашата поетеса Стефка Вълкова. За всеобщото веселие даде своя принос и акордеонистът, който свири и пях без умора в продължение на няколко часа.

Така, по най-добрия начин, заедно тракийци отбелязаха един от най-светлите християнски празници.

Групата „изучаваща гръцкият език към ТД „Г. Сапунаров“ в Хасково, отпразнува християнския празник „Св. вмца Варвара“!

Заседание с участието на членове на ЦР и ВК на СТДБ

На 7 декември в тракийския дом в София се проведе заседание с участието на членове на ЦР и на ВК на СТДБ. Обсъдени бяха актуални въпроси, засягащи тракийци и СТДБ.

По темата за атаката с неверни интерпретации за еврорегион Тракия, се уточни, че тя произтича от кръгове, заинтересовани да злепоставят тракийската организация и да се възползват от гласовете на тракийци във връзка с предстоящите избори за Европарламент. Във връзка с това, бе решено, че ЦР и местните организации трябва да се противопоставят на подобни нечистоплътни замисли, да разясняват пред обществеността и пред тракийци същността на еврорегион Тракия, и да подкрепят за евродепутати онези кандидати, които в своите платформи са отделели място на тракийската проблематика.

Обсъдени бяха сепаратистските прояви на територията на България чрез създаването на партия „Помак“ и потвърдена позицията на ВК на СТДБ от 19.01.2013 г., насочена против дезинтеграцията на българската нация. Взето бе решение СТДБ да се обърне към Съвета за интеграция към МС, оглавяван от З.Златанова с искане да се противопостави на сепаратистските тенденции.

Обсъдена бе информацията за инициативата „Памет – 1913“, във връзка с която се прие, че трябва да се подкрепят инициативите на тракийци в рамките на СТДБ и да се противодейства на опитите за разцепване на тракийското движение.

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Златко Петков Попчев – Шумен	5.1.1941 г.
Василка Петрова Карадимова – София	7.1
Милка Петкова Спасова – Карнобат	22.1
Красимир Андреев Премянов – София	27.1.1955 г.
Ваня Петрова Стоянова – София	28.1

Висока награда

По случай 60 годишния си юбилей членът на ЦР на СТДБ Краснодар Беломорски бе награден с най-високото тракийско отличие – златен медал „Капитан Петков войвода“ с лента. „Оценяваме високо вашия принос към каузата на тракийското движение и волята ви то да се развива и добива все по-голям авторитет в обществото“ каза при награждаването му председателят на СТДБ Красимир Премянов.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корув; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Заедно със студовите и зимното време започна и един много богат на обредни празнични моменти цикъл. Това е тъкмо времето за празнуване, понеже вече е прибрана реколтата и тракийци, които са били най-вече земеделци и много добри стопани, могат да отдъхнат, казва доц. д-р Валентина Ганева-Райчева от Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН

Цялата зимна обредност цели да „осигури“ през следващата аграрна година много добра реколта, при това не само в земеделски, но и в жизнен и семеен план. Коледа е един много хубав празник не само за тракийци, а въобще за българите. Той съвпада с периода на зимното слънцестоене и това определя богатия обреден комплекс, изобилието от гадания и предсказания за бъдещето, различните магически практики с предпазен характер. Традицията на колелудването е богата в цяла Източна България, но особено в Тракия. Там още през деня срещу Бъдни вечер обикалят малките коледарчета, които благославят всеки дом. Някъде за коледарчетата приготвят малки колачета, нашарени отгоре с бадеми и нахут.

Трапезата пък е богата и съдържа всичко, което се произвежда в стопанството (*постни сарми с кисело зеле и ориз, варен фасул, леца, варена царевица или пшеница, подсладени със сусам и орехи – кешик*). На трапезата се слагат сушени плодове, орехи, чесън, стафиди – от всичко, което има вкъщи. Там е и обредният хляб боговица (*вечерня, харман и др.*)

с богата пластична украса, която в стилизирана форма представя аграрното благополучие (*правят се фигурки от тесто на купени, ръкояки, харман, буондрук, овце и др.*). Върху хляба се оформя полукръг от усукано парче тесто. До третата кадена вечер полукръгът постепенно се затваря, за да не излезе берекетът от къщата. Някъде за Бъдни вечер правят пита с пара, която символизира къщата. За вечерята жените приготвят баница със сирене и ориз – клин (в Родопите) или с тиква – тиквеник.

Преди вечерята най-възрастният в семейството прекадява трапезата и всички помещения в дома и стопанските постройките. Кади се с тамян и въглени, сложени върху палешника на ралото. Прекадената трапеза се смята за благословена и се вярва, че притежава магически сили. Стопанинът разчупва високо над главата си боговицата с думите „Толкова високо да стане нашто жито! Чак до

Господа да стигне“ (Ивайловградско). Някое от децата дръпва с две ръце къпата с храната, а стопанката го пита: „Какво сурваш?“. То отговаря: „Сурвам житото, царевицата, воловете... Сурвам берекета!“. Някъде стопанинът отделя парче от боговицата, малко от яденето и виното и ги слага при иконата. Сутринта се дават на животните.

От суровото жито дават сутринта на кокошките в кръг от въже, за да се множат и да не се пръска по съседите. Орехите и недогорялата свещ се пазят за следващите кадени вечери – новогодишната и срещу Йордановден. От сламата под трапезата връзват на плодните дървчета, за да раждат и др. Наричания и благословии за здраве и плодородие съпровождат началото на вечерята – когато разчупват хляба, когато хапват първата хапка или хвърлят от житото в комина на огнището.

Вечерята започва рано, за да узреят рано житата; не се

става по време на яденето, за да не стават квачките от полозите; може да стане само стопанинът, но трябва да ходи приведен, за да се превият житата от зърно; нищо от бѣднивечерската трапеза не се изнася и не се раздава на съседни и близки; трохите от вечерята се събират и се дават на домашните животни; останалото варено жито се дава на кокошките. Разбира се, има разлика между трапезата на хората от равнината и на онези от планината. Планинската кухня е основана на продуктите, които имат на разположение хората там. Те са преди всичко мляко, понеже се гледат много животни, има много картофи и ориз. Докато равнинната кухня е много по-богата. Там се използват булгур вместо ориз, бадеми, стафиди, въобще всички плодове на Юга, които са подходящи за природните условия. Но традицията повелява да се сложи „от всичко“, така че се намират доста неща.

Началото на новата слън-

чева година се смята подходящо за предсказания. Гадае се каква ще е реколтата по това как гори бѣдника в огнището; за времето през различните месеци от годината се гадае по люспи от лук или въглени; за здраве гадаят по разчупените орехи, по хвърлени в огъня дрянови пъпки или житни зърна; за бѣдния съпруг момите гадаят по първата хапка от боговицата, която оставят през нощта под възглавницата си. Някъде наричат три въглена от каденето на 3 култури – пшеница, ръж и ечемик. Няма да има добра реколта от тази култура, чийто въглен изгасне най-рано.

До полунощ семейството не бива да заспива. Тази забрана е свързана с поверието, че точно в полунощ „небето се отваря“ и ако в този миг човек си пожелае нещо, то ще се сбъдне.

Поредицата празници започва още от Андреев ден, когато денят започва да нараства с едно просено зърно. После идва Варвара, Никул-

ден, Игнажден, Бѣдни вечер, Коледа, Нова година, Йордановден, Ивановден, после идва Атанасовден и Антоновден. Това са все

празници, свързани с много предпазни действия и целят да предпазват най-вече децата и изобщо хората от болести. Затова има и много практики,

които са свързани с омилостивяване на болестите, които в традицията са персонифицирани, те са като живи същества. Това са все останки от една стара култура, която е митологична в своята основа.

Специалистите винаги казват, че фолклорът е локална култура, чиито най-малки елементи откриваме в селищната култура. За фолклора не трябва да се мисли в някакви национални мащаби, а по-скоро в регионални.

Важните моменти от социализацията на човека като раждане, сватба, смърт са много устойчиви. Колкото и да се променя животът, те се запазват. Въпреки, че в битата навлиза съвременната наука там дълбоко, някъде на подсъзнателно ниво, те оцеляват като практики. Разбира се много от обредните обичаи, свързани с аграрната култура, са вече само културна памет.

Удивително е, че фолклорът на хората, които останаха по загубените наши земи в Турция, се доближава до нашите тук, в България. Колкото и да са различни, можем да кажем, че Тракия е една област, която има своите специфики, различни от фолклора на Западна България, например.

Зимните празници

„осигуряват имането догодина“

Новогодишната трапеза

Най-добрите домакини от хасковското дружество „Г. Сапунаров“ ни изпратиха няколко рецепти за вкусни новогодишни ястия.

Тракийски зелник

Продукти: за мекото тесто

- ½ чаена чаша – хладка вода
- 1 супена лъжица – олио
- 1 супена лъжица сол и 1 капка оцет

Тестото се оставя да престои около 30 минути. Тестото се прави на 3 топки и всяка топка се разточва на дебелина около 0.5 см.

Продукти за пълнката:

- 3 стръка/ пръчки праз/ нарязан на ситно
- Лапад суров – около 250 гр.
- Спанак суров – около 250 гр.
- Пресен кромид лук –
- Сирене – около 300 гр.
- Яйца – 2 броя /цели/
- Олио ½ чаена чаша

Пълнката се разбърква хубаво. Първата кора се разточва и се слага в намазаната тава с олио, върху кората се слага от суровата пълнка, отгоре се слага разточената втора кора и пак върху нея се полага останалата пълнка. Завършва се с полагане на третата кора. Третата кора се намазва с мазнина – олио и краве масло.

Пече са на фурна при около 180–200 градуса. Зелникът като се извади от фурната, се намазва отново с краве масло и се завива да омекне.

Консумира се изстинял.

Рецептата е запазена от Кичка Ангелова Стоева

Кашник

Продукти:

- 1 буркан кисело мляко
- 3 броя яйца
- 1 чаена лъжица сода
- ½ чаена лъжица сол

Разбърква хубаво и натрошаваш сирене с 3 чаени чаши брашно. Намазва се тавата с олио. Сместа се изсипва в тавата и се пече във фурна (може и без сирене).

Рецептата е запазена от Елена Топачарова

Кокошка с кускус

Продукти:

- 1 бр. кокошка (нарязва се на парчета)
- 1 глава лук
- Запързва се месото и лука и се вари месото. Запързва се кускуса с червен пипер и черен пипер. Връщаш месото, слага се вода да се покрие яденето и на тих огън се оставя да вари.

Рецептата е запазена от Комия Диева

Тракийски сърми с лозови листа

Продукти:

- 500 гр кайма
- 400 гр гъби
- 2 чаени чаши ориз

Каймата и гъбите се запържват отделно, вадим ги от съда и в същия съд се запържва оризът. Слагаме още олио и се смесват каймата и ориза, като се слага и 1 бурканче доматено пюре (или домати), всичко това се запържва, слага се гъзъм и вода да клокне. После се завиват лозовите листа с тази смес.

Сърмите се слагат в тенджерата на дъното на която има скара отлозови пръчки. Сърмите се полагат върху скарата, сипва се вода, похлупва се с чиния и сърмите врат на тих огън 2 часа.

Рецептата е запазена от Калинка Мантарова

Саралия от Доганхисар

Продукти:

- замесва се брашно като за баница
- малко олио

Разточва се кората и се навива на точилка и се разрязва с с нож на ленти. Всяка лента се увива поотделно като спирала. Намазваш тавата с олио. Увитата спирала се поставя в средата на тавата и се прави кръг с другите спиралите до края на тавата. Наредената тава се залива с малко олио и се пече. Прави се отделно сироп от захар и вода (1 кг захар и 3 чаши вода). Топлата саралия се залива с топлия сироп. Оставя се да поеме сироп.

Рецептата е запазена от Елена Топачарова